

Intervención pública en el deporte

Iñaki Agirreazkuenaga

Ed. Civitas, Madrid, 1998

○ sempre fascinante mundo do deporte, que como comunmente se di *levanta paixóns*, con toda a influencia e real transcendencia que exerce en amplos e importantes sectores da nosa sociedade, non só constitúe unha realidade heteroxénea que se manifesta nunha infinidade de variantes e modalidades moi dispares, con escasos elementos comúns en moitos casos, senón que se trata igualmente dun complexo fenómeno cultural no que conviven multitude de ambigüidades e contradicións. Un mundo absolutamente paradoxal no que o sempre respectable afán de superación individual, a xenerosidade, o altruísmo ou o respecto ós contendentes e ós adversarios son valores que, por desgracia e en detrimento do espírito que en teoría se lle presume ó deporte, dexeneran a miúdo na deshumanización dos deportistas, idolatría do triunfo custe o que custar e mercantilización abusiva, e en que se chega a constituír como fin último a obtención de ingresos e o mero enriquecemento. Todo iso sen esquecer que en moitos casos o espírito do bo deportista culto é desprazado polo pracer do risco polo risco, no que tralos belos ideais de paz do olimpismo universalista se oculta a escura realidade dun nacionalismo exaltado e pedestre que idolatra o orgullo nacional, identifica coas seleccións deportivas e xerarquiza o prestixio dos diferentes países e a dignidade dos seus cidadáns polo número de medallas ou éxitos obtidos nas competicións de ámbito internacional (véxanse os casos de vandalismo violento e xenófobo).

Polo tanto, encontrámonos ante un tema de palpitante actualidade permanente. As noticias flúen en continua ebulición; cobran nova vida cada día, sucédense incesantemente sen solución de continuidade, e todo iso cun trasfondo xurídico-público nunca desprezable¹.

Así, como exemplos desta realidade, poderíamos sinalar, entre outros, algúns que tiveron certo eco na prensa nas últimas temporadas: a inseguridade en numerosos espectáculos deportivos sáldase ás veces co drama dos accidentes que ocasionan a morte masiva nos estadios; a esixencia en España da Comisión Nacional contra a Violencia para que se actúe contra a reiterada colocación de pancartas, bandeiras e símbolos fascistas nos recintos deportivos é reiteradamente desoída; por outra parte, a negativa da Federación Española de Balonmán para tramita-la ficha ou licencia dun xogador sueco por consideralo estranxeiro e non comunitario, saldouse, trala intermediación sen éxito das máximas autoridades deportivas, nos tribunais; etc.

Aínda que por motivos ben distintos ós sinalados, o dereito que regula o deporte e as actividades deportivas tampouco resulta alleo ó paradoxo e á contradicción. Como queira que o deporte organizado, sexa ou non competitivo, se practica segundo unhas determinadas regras de xogo que transcenden as fronteiras políticas e ideolóxicas, na ordenación e disciplina das actividades deportivas destacou sempre a súa dimensión internacional ou supraestatal, presidida pola idea da autosuficiencia das propias normas e estruturas deportivas de iniciativa privada, non necesitadas de tutelas, intervencións ou controis dos estados ou de organizacións políticas supranacionais. A partir desa idea chegáronse a concretar algúns dos mitos do ordenamento deportivo contemporáneo que orixinaron a paradoxal subordinación fáctica da soberanía dos estados fronte a unha suposta posición preferente do ordenamento deportivo internacional, co implícito recoñecemento por parte daqueles da competencia do Comité Olímpico Internacional e das federacións deportivas internacionais na ordenación e disciplina das actividades de carácter deportivo.

O profesor Iñaki Agirreazkuenaga, no seu libro que leva por título *Intervención pública en el deporte*, puxo como norte a delimitación dos contornos do público no dereito deportivo. Con iso pretende pescudar en qué medida se manifestan os actos materialmente administrativos nunha actividade aparentemente privada, coa finalidade de facilita-la distinción entre a lexítima intervención administrativa e a autonomía privada no dereito do deporte. Para os efectos analiza as estruturas internacionais deportivas como paso previo ó exame do ordenamento xurídico no noso país á luz do dereito comunitario. Así mesmo, afóndase na organización pública do deporte, para concluír co exame da natureza xurídica e as funcións atribuídas ás federacións deportivas.

¹ Como reza o inicio do preámbulo da Lei estatal 10/1990, do 15 de outubro, o deporte, nas súas múltiples e moi variadas manifestacións, converteuse no noso tempo nunha das actividades sociais con maior arraigamento e capacidade de mobilización e convocatoria.

No prólogo á obra, o ex-maxistrado do Tribunal Constitucional e catedrático de Dereito Administrativo, Jesús Leguina Villa, afirma que *el brillante y persuasivo razonamiento de que hace gala el autor se mueve siempre dentro de los linderos de la lógica jurídica, no de la axiología. Sería constitucionalmente posible -advirtenos- que el modelo cambiase en una dirección privatizadora, similar a la británica o alemana, de modo que el poder público se limitara a actividades de fomento en sentido estricto, distanciándose del deporte organizado y devolviendo a éste las funciones y prerrogativas que hoy ostentan los entes federativos. Aunque difícil de imaginar y tal vez poco deseable, todo ello es sin duda posible, pero en cualquier caso, hoy por hoy, las Federaciones deportivas españolas, estatales o autonómicas, se parecen mucho más a lo que de ellas se nos dice en este libro que a la retórica insistencia del legislador (con notables excepciones en los ordenamientos autonómicos) y de algunas sentencias judiciales acerca de su naturaleza privada.*

Polo demais, abórdanse con sumo detalle os problemas específicos do deporte en torno ás subvencións, titulacións, dopaxe, disciplina, competicións, licencias... e na *addenda* –trala aprobación da Lei vasca 14/1998, do 11 de xuño²– analízase a participación das seleccións autonómicas en competicións internacionais. Non obstante, na marxe das cuestións singulares, o obxecto último desta obra é perfilar de forma íntegra e ordenada o dereito público do deporte.

A reflexión sobre este tipo de dereito acadou entre nós nos últimos tempos un elevado nivel teórico e científico gracias ó infatigable tesón dun reducido grupo de especialistas, entre os que o profesor Leguina Villa destaca a José Bermejo. Seguindo as súas palabras, a incorporación dun investigador da importancia de Iñaki Agirreazkuenaga a ese selecto equipo é unha excelente noticia para tódolos afeccionados ó deporte e ó dereito, noticia da cal me congratulo.

José María Rebolledo Varela

Avogado

² O artigo 2 da Lei 14/1998, do 11 de xuño, do deporte do País Vasco reitera o xa manifestado pola Lei vasca 5/1988, do 14 de febreiro, da cultura física e do deporte, cando recordaba no segundo parágrafo da súa exposición de motivos que cada día é máis evidente e comunmente aceptada a singular transcendencia da actividade física e o deporte no desenvolvemento harmónico e integral das persoas, na mellora da calidade de vida, na súa utilización do ocio e do tempo libre e, en definitiva, na conformación da cultura dos pobos.